

Vergaderjaar 1997–1998

22 861

Vliegramp Bijlmermeer

Nr. 24

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 29 april 1998

Tijdens het interpellatiedebat op 8 oktober 1997 over de Bijlmerramp heb ik u toegezegd om een poging te zullen doen **de ontbrekende, zogenoemde House Airway Bills** met betrekking tot de lading van het op 4 oktober 1992 in de Bijlmer verongelukte El Al-toestel te verkrijgen. Dit ter aanvulling op de eerder aan uw Kamer verstrekte stukken. Over de laatste stand van zaken heb ik de Kamer nog recent tijdens het debat op 2 april 1998 geïnformeerd. De Kamer hechtte net als ik aan een spoedige afronding van deze actie.

Afgelopen dinsdag 21 april 1998 heb ik hierover overleg gevoerd met mijn Israëlische ambtgenoot van Transport, minister Shaul Yahalom. Tot de Israëlische delegatie behoorden vanwege het gewicht dat ook van Israëlische zijde aan dit onderwerp wordt toegekend, onder meer tevens de heren Josef Ciechanover (Chairman Board of Directors of El Al) en A. Asherov (Regional Manager El Al Benelux).

Aan minister Yahalom en de heer Ciechanover heb ik een lijst overhandigd met een overzicht van dat gedeelte van de lading waarvan onzerzijds geen detailinformatie beschikbaar is (zie bijlage 1)¹. De House Airway Bills of andere relevante documenten, zoals facturen zouden die leemte in onze kennis kunnen wegnemen. Het betreft hier nog een kwart van het bruto-ladinggewicht ter grootte van ca. 29 000 kg. Daarbij gaat het vooral om samengestelde pakketten van goederen die, zoals gebruikelijk in het goederenvervoer door de lucht, op de wel beschikbare Master Airway Bills alleen als «consolidatie» staan aangeduid. Van deze pakketten goederen is wel bekend dat deze niet tot de categorie «gevaarlijke stoffen» behoren. Over de gevaarlijke stoffen aan boord (brutogewicht ca. 10 000 kg, 7% van de totale lading) waarvoor strikte regels gelden, zijn zoals u weet de documenten beschikbaar. (Zie Tweede Kamer, vergaderjaar 1992–1993, Aangangsels 858).

¹ Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

Het betreft hier cosmetica, brandbare vloeistoffen (nafta, tolueen, lijm, verf), vaste brandbare stoffen (nitrocellulose), spuitbussen met brandbaar

drijfgas, bijtende stoffen (alkylamines, zwavelzuur, kwik). Gaarne verwijst ik ook naar de brieven aan de Tweede Kamer, vergaderjaar 1995–1996, 22 061 nr. 12, nr. 13, nr. 15 en nr. 16 en vergaderjaar 1996–1997, 22 061 nr. 17 inzake onder meer de overhandiging aan de Kamer van de luchtvrachtdocumenten, te weten: de NOTOC's, de cargomanifesten en Shippers Delarations of Dangerous Goods en de Master Airway Bills betreffende de trajecten New York–Amsterdam–Tel Aviv, resp. Amsterdam–Tel Aviv.

In zijn reactie verklaarde minister Yahalom van zijn kant al het mogelijke te zullen doen om de nog ontbrekende detailinformatie te verschaffen. Van de 23 wereldwijd in november 1997 door El Al aangeschreven «forwarding agents» (zie ook de brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Tweede Kamer van 1 april 1998) hebben er inmiddels vier, waaronder het Israëliësche ministerie van Defensie, gedetailleerde informatie verstrekt. Daaruit bleek volgens minister Yahalom opnieuw dat het hier geen gevaarlijke stoffen betreft. De overige 19 bedrijven blijken volgens Israël of niet meer in het bezit te zijn van de House Airway Bills (daartoe bestaat ook geen wettelijke plicht in Israël) of behoeven de toestemming van de eigenaars van de lading om deze ter beschikking te kunnen stellen. De Israëliësche minister en ook de heer Ciechanover gaven aan dat zij er op zullen blijven hameren om zoveel mogelijk informatie ter beschikking te stellen. Ik heb er daarbij op aangedrongen die informatie voor eind mei 1998 beschikbaar te krijgen en aan te geven over welk deel van de lading geen detailinformatie meer te achterhalen is.

Overigens werd van Israëliësche zijde in het overleg uitdrukkelijk gesteld dat er geen sprake is van «geheimzinnige» lading en dat het een reguliere vrachtlucht met een gewone lading betrof. «We have to be open, we have no secrets, we have nothing to hide», aldus minister Yahalom.

Na afloop van het overleg werden door El Al 22 vrachtdocumenten van het Israëliësche ministerie van Defensie overhandigd, welke betrekking hebben op de militaire goederen aan boord (brutogewicht ca. 3 930 kg, 3%). Dit ministerie was één van de aangeschreven «forwarding agents». Een eerste beoordeling daarvan leert dat op 2 in het Hebreeuws gestelde documenten na, al deze stukken informatie bevatten die reeds beschikbaar was. Het betreft hier immers lading waarnaar de Economische Controle Dienst (ECD) in 1992 op verzoek van de luchtvaartpolitie reeds met medewerking van de US Customs onderzoek heeft gedaan. Daarop zijn door de ECD geen onregelmatigheden aangetroffen. De militaire lading betrof geen gevaarlijke stoffen, maar met name reserveonderdelen voor vliegtuigen, voor helicopters, voor tanks en voor (sidewinder) raketten, electronica, gereedschap en machine-onderdelen (in totaal brutogewicht ca. 1 885 kg) en een motor plus reserveonderdelen van een DC-3-toestel (brutogewicht ca. 2 045 kg). Omtrent het ECD onderzoek en de daaraan ten grondslag liggende documenten is uw Kamer in 1996 reeds geïnformeerd door de Minister van Justitie als onderdeel van het totale onderzoek van het Openbaar Ministerie naar de lading van de El Al Boeing.

De Israëliësche minister van Transport zegde toe dat ook de van drie andere «forwarding agents» verkregen documenten zo spoedig mogelijk overhandigd zullen worden. Zodra ik deze heb ontvangen en wanneer de «Hebreeuwse» documenten zijn vertaald zal ik ook deze aan u doen toekomen. Overigens merk ik op dat ik alle reeds beschikbare en alle aanvullend beschikbaar gekomen informatie over de lading vanzelfsprekend aan de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heb overhandigd met het oog op het uit te voeren gezondheidsonderzoek. Dat zal ook gebeuren met nog binnenkomende nieuwe informatie.

Over de voortgang van het verkrijgen van nog ontbrekende detailinformatie over de lading zal ik de Kamer op de hoogte houden.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
A. Jorritsma-Lebbink